

**ОБУКА ЧЛАНОВА ГРАДСКИХ И ОПШТИНСКИХ ИЗБОРНИХ КОМИСИЈА
04.07– 15.07.2022. ГОДИНЕ**

НАЈЧЕШЋА ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

- 1. Да ли ће бити плаћени чланови са резервног списка квалификованих лица за чланове или замјенике чланова бирачких одбора на бирачким мјестима и за тимове за отварање врећа и бројање гласачких листића у циљу правилног обједињавања изборних резултата?**

Да, уколико буду именовани у бирачки одбор или тим за отварање врећа у циљу правилног обједињавања изборних резултата.

- 2. Ко плаћа тимове за правилно обједињавање изборних резултата?**

У досадашњој пракси, без обзира проводе ли се општи или локални избори, тимове за правилно обједињавање изборних резултата није плаћала Централна изборна комисија БиХ. Разлог за наведено је што тренутна апликација за унос чланова бирачких одбора не оставља могућност уноса података о именованим тимовима за правилно обједињавање изборних резултата, те Централна изборна комисија БиХ не располаже подацима о истим. Такођер, Централна изборна комисија БиХ приликом доношења одлуке о висини накнаде за рад у бирачким одборима располаже тачним подацима о броју чланова бирачког одбора и суми новца који је распоређен за ту намјену, при чему не располаже податком о броју чланова тимова за правилно обједињавање изборних резултата који ће бити ангажовани. Из свега наведеног произлази да чланове тимова за правилно обједињавање изборних резултата требају платити изборне комисије основних изборних јединица.

- 3. До када се мора формирати резервни списак?**

У периоду од 53. до 30. дана прије дана одржавања избора, након што овјерени политички субјекти предају своје кандидате за чланове бирачких одбора, изборна комисија је у обавези да попуни све позиције у бирачким одборима. Уколико одређени политички субјекти не предају довољан број кандидата за чланове бирачких одбора, изборна комисија је обавезна да на недостајуће позиције именује лица са резервног списка. Из наведеног произлази да изборна комисија треба имати формиран резервни списак 30 дана прије дана одржавања избора, како би могла именовати бирачки одбор у законом предвиђеном року.

- 4. Да ли се може одредити локација за бирачко мјесто у згради која је условна за бирачко мјесто, али у згради је сједиште политичке странке?**

Чланом 5.1 став (2) Изборног закона БиХ је прописано да се бирачко мјесто **не може** налазити у згради у којој је сједиште политичке странке.

- 5. Шта се сматра под обраћањем органима власти?**

Изборна комисија ће се обратити начелнику општине или другим органима власти, уколико имају сједиште у тој изборној јединици, за помоћ приликом попуњавања резервног списка државним службеницима или запосленицима из органа власти.

6. Зашто је дата предност политичком субјекту који је доставио кандидата који се налази на резервном списку изборне комисије, а не изборној комисији?

Чланом 2.19 став (11) Изборног закона БиХ прописано је да ако политички субјект не достави имена кандидата за чланове бирачког одбора у року из става (10) овог члана, то ће се сматрати одустајањем од додијељеног мјеста у бирачком одбору, или је број кандидата за чланове бирачког одбора које је предложила овјерена политичка странка мањи од броја чланова бирачког одбора, општинска изборна комисија самостално ће именовати чланове бирачког одбора, водећи рачуна о мултиетничком саставу бирачког одбора, гдје је то могуће. Из наведеног произлази да изборна комисија именује чланове бирачких одбора тек у случају када политичка странка не достави довољан број кандидата.

7. Дефиниција ангажмана у смислу плаћања замјеника чланова бирачких одбора; да ли платити замјеника члана бирачког одбора ако замијени члана који је отишао на краћу паузу, нпр. на ручак?

Ангажманом се сматра свака активност за коју се ангажује замјенски предсједник или члан. Они се плаћају по времену за које су ангажовани. Централна изборна комисија БиХ ће припремити формулу за израчун висине сатнице за овај ангажман.

8. Шта урадити у случају када политички субјект предложи кандидата за члана бирачког одбора и за посматрача?

С обзиром да се бирачки одбори именују 30 дана прије дана одржавања избора, а да се посматрачи политичких субјеката акредитују до 15. дана прије дана одржавања, изборна комисија неће одобрити акредитацију лицу које је предложио политички субјект, а које је већ именовано за члана бирачког одбора.

9. Да ли лице које има пребивалиште у Мостару, а уписано је у Централни бирачки списак у Источном Мостару, може бити именовано у бирачки одбор у Мостару?

Чланом 2. став (1) тачка а) Правилника о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора прописано је да члан бирачког одбора поред општих услова прописаних Изборним законом БиХ мора испуњавати и посебне услове и то: да има пребивалиште у општини за коју се именује бирачки одбор, у правилу да је уписан у извод из Централног бирачког списка за бирачко мјесто за које се именује. У складу с наведеним, лице које има пријављено пребивалиште у Мостару може бити именовано у бирачки одбор у Мостару, иако је лице уписано у Централни бирачки списак у Источном Мостару.

10. Када ће се доставити штампиљи и гдје они остају по завршетку процеса?

Штампиљи ће бити достављени изборним комисијама с изборним материјалом, а по завршетку изборног дана бирачки одбор ће исте вратити изборној комисији у ПЛД врећицама. Изборна комисија ће отворити ПЛД врећице и ускладиштити штампиље до наредних избора. Начин ускладиштења штампиља је на обуци у августу презентирањем изборним комисијама.

11. Потребна је инструкција како организовати БМ због чињенице да су гласачке кабине окренуте према унутрашњости бирачког мјеста.

Организовање бирачког мјеста зависи од самог простора бирачког мјеста, те изборна комисија треба бирачким одборима приликом едукације дати упуту да се гласачке кабине требају формирати тако да буду минимално 1,5 до 2 метра удаљене од посматрача или чланова бирачког одбора.

12. Како организовати бирачко мјесто да сви посматрачи уђу да посматрају изборни процес с обзиром да се акредитује све више посматрача од стране политичких субјеката?

Предсједник бирачког одбора ће евидентирати све посматраче у Записник о раду бирачког одбора и дозволити приступ посматрачима у оном броју који не омета провођење изборног процеса.

13. Да ли ће бити објављена нова питања за тестирање бирачких одбора?

Наведени материјал је у припреми.

14. Да ли је лице које има депонован потпис за подношење приговора уједно овлаштено и за предлагање чланова БО испред политичке странке?

Није по аутоматизму, али може бити уколико политички субјект обавијести о томе изборну комисију посебним дописом у којем ће навести да је то лице уједно овлаштено за подношење СГ-1 обрасца.

15. Да ли ће бити проблем ако остане гласачки листић са штамбиљом и потписом као неискориштени гласачки листић?

Члан бирачког одбора који издаје гласачке листиће ће на исте стављати отисак штамбиља и потпис тек када бирач дође до њега, тако да у неискориштеним гласачким листићима неће бити и оних на којима је отисак штамбиља и потпис члана бирачког одбора.

16. Како изабрати између троје пријављених кандидата за контролоре изборних резултата када сви имају изборно искуство?

Чланом 69. став (3) Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини прописано је да ће након истека рока за објаву јавног огласа, изборна комисија провести поступак интервјуа са свим пријављеним кандидатима за контролоре и именовати прописан број контролора.

17. Како ће се регулисати плаћање контролора, да ли мјесечно или стална накнада?

Контролори изборних резултата изборних комисија ће обављати своје активности у периоду од 20. дана прије дана одржавања избора до 3. или 4. дана након одржавања избора, на основу чега ће изборна комисија донијети одлуку о висини накнаде. Изборна комисија ће се приликом доношења одлуке о висини накнаде за рад контролора, руководити бројем бирачких мјеста у основној изборној јединици, а о чему у правилу овиси и обим посла контролора изборних резултата. За provedбу Општих избора 2022.

године изборне комисије у складу са својим могућностима осигуравају средства за исплату контролора изборних резултата, а за наредне изборне циклусе наведена средства потребно је планирати у финансијском плану изборне комисије.

- 18. На претходним изборима је био изразито велики број фотографисаних гласачких листића. Шта с тим гласачким листићима? Ми смо раније имали праксу да те гласачке листиће одузмемо бирачима, квалификујемо их као оштећене, а бирачима издамо нови листић.**

Наведени поступак није у складу с важећим прописима. Бирачки одбор није смио изузимати гласачке листиће, имали су обавезу евидентирања чињенице у Записнику о раду бирачког одбора у дијелу 35 са подацима о бирачу, као и обавијестити изборну комисију о наведеном. Изборна комисија на основу пријаве председника бирачког одбора треба поднијети кривичну пријаву против бирача по добијању зелене копије Записника о раду бирачког одбора.

- 19. Да ли се на гласачки листић може накнадно (након што бирач изврши гласање) ставити отисак штамбиља и потпис, ако је службеник заборавио ово извршити приликом издавања гласачког листића?**

Сви гласачки листићи морају бити овјерени. Члан бирачког одбора који издаје гласачке листиће има обавезу да стави отисак штамбиља и свој потпис, а председник бирачког одбора има обавезу да га упозна с наведеном обавезом, те да га упозори ако то заборави урадити.

- 20. Са штамбиљима се отварају нове опције за малверзације (намјерно изостављање штамбиља и потписа). Треба се осмислити процедура да се то спријечи.**

Изборне комисије ће приликом едукације чланова бирачких одбора исте обавијестити да ће Централна изборна комисија БиХ санкционисати члана бирачког одбора који то буде радио. Изборне комисије су на ову тему додатно обучене на обуци изборних комисија о раду бирачких одбора.

- 21. Постоји ли могућност да се у Записник о раду бирачког одбора депонира скраћени потпис који ће члан бирачког одбора који издаје гласачке листиће користити?**

Потпис мора бити идентичан потпису на идентификационом документу члана бирачког одбора задуженог за издавање гласачких листића.

- 22. Због недостатка персонализованих коверти COVID бирач није остварио бирачко право? Ко је крив због тога?**

Изборна комисија, која приликом подјеле изборног материјала посебном мобилном тиму није исти провјерила и реаговала на вријеме како би посебан мобилни тим добио довољан број персонализованих коверти, или обичних бијелих коверти на које би чланови посебног мобилног тима тима уписивали податке о бирачу.

- 23. Штамбиљање гласачких листића и потписивање на исте ће отворити више проблема него рјешења. Отвара се могућност члану БО да прави злоупотребу тамо гдје је није раније могао правити (једноставно се неће потписати на гласачки листић)**

Одговор на питање је дат под редним бројем 20.

24. Да ли чланови мобилних тимова морају стављати штампиле на гласачке листиће?

Сви бирачки одбори и мобилни тимови су обавезни да на гласачке листиће стављају отисак штампиле и потпишу исте. Централна изборна комисија БиХ ће у оквиру редовне кампање информисања бирача о изборном процесу бирачима посебно нагласити обавезу додатне заштите гласачких листића од стране бирачког одбора.

25. На јавни оглас за контролоре нам се јавио пензионер који не познаје рад на рачунару, а други кандидат који има нешто изборног искуства нема довољно времена да ради. Најоптималније рјешење би било именовање члана ОИК-а, односно, постоји ли та могућност?

Члан изборне комисије не може бити контролор изборних резултата, а начин именовања и квалификације су прописане чланом 69. Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини.

26. Да ли изборна комисија мора именовати контролора на 5 година или може само за конкретне изборе? Да ли има неки образац или изјава која ће контролоре обавезати да заиста раде посао контролора изборних резултата?

Чланом 69. Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини прописано је да се контролор изборних резултата именује на 5 година и изборна комисија не може именовати контролора само за конкретне изборе. Обавезе контролора прописане су рјешењем о именовању.

27. Шта је улога локалног администратора и да ли он има право на накнаду?

Администратор апликације изборних резултата је лице које ће у апликацији дати права именованим лицима од стране изборне комисије, референтима за унос, супервизорима и контролорима. Администрација апликације је обавеза изборне комисије, која може одредити лице које ће умјесто изборне комисије администрирати апликацију, те прописати накнаду за исто.

28. У једном приватном објекту имају 2 бирачка мјеста, али власник је удвостручио цијену. Можемо ли измјестити то бирачко мјесто у школу која је удаљена 1-1,5 км?

Уколико изборна комисија нема средстава да изнајми наведени простор или простор не задовољава критерије да буде бирачко мјесто, изборна комисија може исто бирачко мјесто измјестити у школу која је удаљена око 1.5 километара.

29. Проблематика с новим политичким странкама које отварају сједишта у близини бирачких мјеста (ознаке политичких странака у кругу од 50м од бирачких мјеста)?

Изборна комисија ће наведеним политичким субјектима наредити да уклоне видљива обиљежја на дан избора, а како би простор бирачког мјеста био у складу с прописима.

30. Ако политичка странка достави приједлог само за чланове, а не и за замјенике, може ли се одбити њихов приједлог?

Члан 10. став (10) Правилника о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора прописује да изборна комисија из приједлога политичких странака прво именује чланове бирачког одбора, након чега именује замјенике чланова бирачког одбора.

31. Проблематика жалби на конкурс за контролоре изборних резултата.

Изборна комисија у својим одлукама и рјешењима мора навести поуку о правном лијеку, односно, могућност улагања приговора на исто Централној изборној комисији БиХ. Изузетак су рјешења о именовању чланова бирачких одбора гдје се, у складу с чланом 2.19 став (4) Изборног закона БиХ, приговор улаже изборној комисији.